

ART

L'art com a compromís.

Artur Aribau

Des de finals dels anys setanta, Kentridge ha treballat amb un ampli ventall de mitjans i tècniques, des de dibuixos al carbó sobre paper fins al gravat a l'aiguafort, des del cinema fins a l'animació, des de la interpretació i l'escenografia fins a la direcció de nombroses produccions teatrals. Ha creat instal·lacions de vídeo i ha projectat imatges sobre edificis. Ha fet dibuixos a gran escala sobre el paisatge i un treball a l'aire lliure utilitzant foc. Sovint, Kentridge participa en projectes en col·laboració amb altres artistes. Actualment, presenta la seva primera producció d'òpera amb la Handspring Puppet Company, *In ritorno d'Ulisse*, basada en *El retorn d'Ulisses a la pàtria*, de Claudio Monteverdi. Però, malgrat la diversitat de llenguatges que utilitza, tots mostren la simplicitat i la immediatesa del dibuix, amb un equilibri del disseny i el control amb la improvisació i l'atzar.

Kentridge és descendent de lituans i alemanys jueus. El seu besavi matern va emigrar a Sud-àfrica just abans de la guerra dels boers a finals del segle XIX, fugint dels pogroms de l'Europa de l'est i es va fer professor d'hebreu a Ciutat del Cap. El seu besavi patern, que era chazan (cantant de sinagoga) i shochot (matador ritual) també va viatjar a Sud-àfrica a finals del segle passat i es va canviar el cognom pel de Kentridge.

William Kentridge al seu estudi

La història blanca, oficial i colonial de l'art modern sud-africà s'inicià el 1871, amb les exposicions de Ciutat del Cap, organitzades per la South- african fine arts association. Aquest grup d'artistes formava una espècie de redició academicista i conservadora de les minvants tradicions europees, aliena a les noves tendències que s'estenien per Europa, com l'impressionisme. Irònicament, mentre que els artistes europeus consideraven l'art africà amb una font material per desenvolupar un art d'essències i trencar amb la tradició del realisme europeu, els artistes blancs sud-africans menyspreaven les tradicions culturals africanes com a curiositats primitives. Les imatges pintoresques, juntament amb les obres gràfiques del període colonial que solien veure's a Europa durant el segle XIX, formen les bases de la sèrie *Colonial Landscapes* (Paisatges colonials) de Kentridge. En aquests dibuixos al carbó sobre paper, amb un paisatge africà imaginari, ric i exuberant, les marques topogràfiques de color vermell pastel indiquen que es tractava més aviat de projeccions que no pas de descripcions rigoroses d'aquelles terres.

Els paisatges que apareixen en les obres de Kentridge qüestionen les antigues descripcions i exposen la fal·làcia de l'ideal romàntic d'una naturalesa: pura i

“Té sentit dibuixar un paisatge social o històric. El procés d'execució real de dibuix descobreix aquesta història, perquè el mateix paisatge l'oculta”

William Kentridge

“Envejo els que poden treballar sense haver de portar la història del món amb ells. És un nivell remot, és una condició prèvia que pertorba la meva obra”

William Kentridge

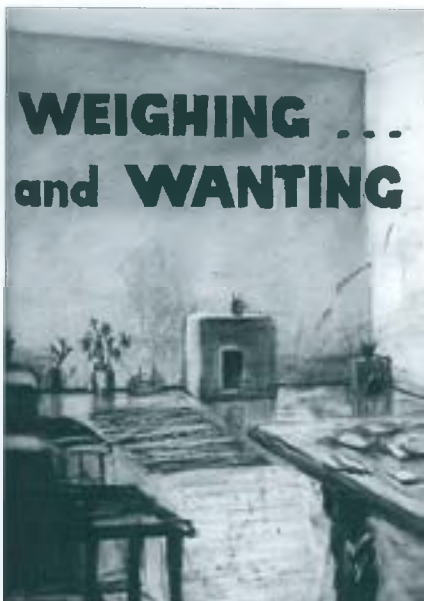
Colonial Landscapes (1995-96). Carbó i pastel sobre paper, 120 x 160 cm.

sense adulterar en una zona de l'Àfrica on el territori ha estat alterat ecològicament i malmès pel creixement de les explotacions mineres. L'artista contraposa aquestes visions de l'arcàdia amb la realitat d'un paisatge erm, dominat pels detritus miners i per l'enginyeria civil, elements que representen la realitat del pas de l'home i són vestigis històrics de la història de Sud-àfrica. El paisatge apareix com una escena dibuixada o un text mal esborrat que cal recuperar i tornar a llegir. A més, Kentridge contradiu l'ideal del paisatge buit, poblant els seus paratges erms i estèrils amb màquines abandonades i rètols amb seguicis de treballadors que converteixen en visible la població esborrada i segregada.

La terra també serveix com a metàfora del cos i viceversa. A *Weighing... and wanting*, per exemple, el maltractament físic s'associa amb l'alteració del paisatge quan les marques del carbonet que indiquen laceracions a l'esquena d'una dona nua es transformen en parts d'una estructura d'enginyeria civil situada en una zona minera.

L'arrel narrativa de l'obra de Kentridge, que va començar sobretot amb la seva primera pel·lícula animada sobre Soho Eckstein/Félix Teitlebaum el 1989, també s'alimenta de l'art africà negre.

La tècnica d'esborrament de Kentridge es fa ressò d'una de les estratègies del racisme de l'edat moderna. La modernitat és una moneda de dues cares: d'una banda, valora el progrés, la raó i els valors universals de la il·lustració, com la democràcia. De l'altra, valora la subjectivitat individual i col·lectiva. Quan l'estat i la nació coincideixen, es desenvolupa el racisme, ja sigui inferioritzant el grup que es discrimina, fent-lo invisible (l'esborrament), i assignant-li les tasques inferiors de la societat (opressió), o segregant i diferenciant un grup perquè les seves

Weighing... and Wanting, 1997. Carbó i pastel sobre paper.

JAUME CODINA i PONT
ADMINISTRADOR DE FINQUES

Concepció, 25, 1r. - 08202 SABADELL
Tels. 93 726 03 45 - 93 727 33 01

LANGUAGE MARKET
CENTRE D'IDIOMES

Passeig Plaça Major, 57 entresol
Tel. 93 726 50 38 • 08201 SABADELL

ALTA SASTRERIA DE LUXE
Plaça Sant Roc, 5
Tel. 93 725 59 29 - Sabadell

característiques culturals es perceben com un perill per a la puresa i la integritat de la cultura del grup dominant (separació).

L'art de Kentridge subratlla la importància del record i adopta una actitud contra el risc de caure en l'amnèsia i en el rebuig de la memòria històrica, com també contra el risc de l'eliminació física, característica de la societat després d'uns esdeveniments traumàtics. La culpabilitat, la complicitat i la responsabilitat indirectes són temes claus de la seva obra. En relació amb això, retrata la posició intolerable de ser supervivent i testimoni. A *Sobriety, obesity and Growing old*, Fèlix és testimoni de les manifestacions de protesta; a *Felix in exile*, observa els maltractaments i el tiroteig de Nandi des de l'habitació de l'hotel. I a *History of the main Complaint*, Soho/Felix observa la violenta brutalitat des de la finestra del seu cotxe.

Kentridge aborda la incertesa i el procés perquè permeten que el jo s'apropi al món amb humilitat i obert al canvi, més que no pas amb concepcions prèvies i autoritat.

Monument, 1990. Carbó i pastel sobre paper. 150 x 120 cm

Faustus in Africa! 1995. Carbó sobre paper. 53 x 85 cm.